Vol. 11, No 2, Autumn & Winter 2022 ISSN(Print): 2251-6344 ISSN(Online): 2538-4112

Library and Information Science Research

https://Infosci.um.ac.ir

Research Article DOI: 10.22067/infosci.2022.72625.1062 OPEN ACCESS

The Role of Virtual Social Networks in Knowledge Sharing and Student Interaction in Higher Education (A Case Study in the Postgraduate Students of Payame Noor University)

Ali Biranvand[1], Reza Akbarnejad[2]

Recived: 20/9/2021 Accepted: 5/12/2021

Abstract

Introduction: Due to the role of virtual social networks in the process of knowledge sharing and to make contact between groups and human communities, this study examines the impact of use of virtual social networks and dimensions of social capital theory on knowledge sharing and student interaction.

Methodology: This research is of applied type that was conducted by using descriptive method. In this research, from social capital theory has been used as a theoretical foundation to examine the relationships between the use of virtual social networks in universities, knowledge sharing and students' interaction. The statistical sample of the research is 303 Postgraduate students of Payame Noor University of Fars province in 1400. The data collection tool is Guranting et al. (2019) questionnaire. Independent research variables include virtual social networks and social capital theory (dimensions including: structural, relational and perceptual), the intermediate variable is knowledge sharing and the dependent variable is student interaction research. content validity (Confirmatory factor analysis) and reliability (computing the coefficient of Cronbach's*a* for all items) were adopted. In order to investigate of research hypotheses, the structural equation model has been used. The software used is SPSS Version 23.

Findings: Based on the research findings, the significant values of the relationship between virtual social networks, knowledge sharing and students' interaction respectively are t = 8.00 and t = 9.35. Therefore, in both cases, there is a positive and significant relationship. Significant values obtained from the effect of structural, relational and perceptual dimensions of social capital theory on knowledge sharing were obtained 3.67, 2.06 and 3.45, respectively, which all confirm the positive and significant effect of social capital theory dimensions on knowledge sharing. The significant value of the relationship of knowledge sharing and students' interaction (t = 9.45) confirms the existence of a significant relationship between knowledge and student interaction.

Conclusion: Presence in virtual social networks promotes students' desire to share knowledge. The desire to knowledge sharing increases students' interaction in individual and group activities. On the other hand, according to interaction theory, Whatever students interact with education will be more, their learning outcomes will be more.

Keywords: Virtual Social Network, Social Capital Theory, Knowledge Sharing, Students' Engagement.

Citation: Biranvand, A., Akbarnejad, R. (2021). The Role of Virtual Social Networks in Knowledge Sharing and Student Interaction in Higher Education (A Case Study in the Postgraduate Students of Payame Noor University). Library and Information Science Research, 11(2), 372-392. doi: 10.22067/infosci.2022.72625.1062

1. Assistant Prof., Department of Knowledge and Information Science, Payame Noor University, Iran.

2. Assistant Prof., Department of Knowledge and Information Science, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran. (Corresponding Author), Email: akbarnejad.reza@gmail.com

پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی

https://infosci.um.ac.ir

مقاله پژوهشی	DOI: 10.22067/infosci.2022.72625.1062	دسترسی آزاد

نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی در تسهیم دانش و تعامل دانشجویان در آموزش عالی (موردمطالعه: دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور)

علی بیرانوند[1]، رضا اکبرنژاد[2]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۶/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۹/۱۴

چکیده

مقدمه: با توجه به نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی در فرایند تسهیم دانش و برقراری ارتباط بین گروه‌ها و اجتماعات بشری، این تحقیق به بررسی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و ابعاد تئوری سرمایه اجتماعی، بر تسهیم دانش و تعامل دانشجویان پرداخته است.

روش‌شناسی: این تحقیق از نوع کاربردی است که به‌روش توصیفی صورت گرفته است. در این تحقیق از تئوری سرمایه اجتماعی به‌عنوان بنیادی نظری جهت بررسی روابط بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در دانشگاه‌ها، تسهیم دانش و تعامل دانشجویان استفاده نموده است. نمونه آماری تحقیق ۳۰۳ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور استان فارس در سال ۱۴۰۰ می‌باشند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه کورانتنگ و همکاران (۲۰۱۹) می‌باشد. متغیرهای مستقل پژوهش شامل شبکه‌های اجتماعی مجازی و تئوری سرمایه اجتماعی (شامل ابعاد: ساختاری، رابطه‌ای و ادراکی)، متغیر واسطه تسهیم دانش و متغیر وابسته تحقیق تعامل دانشجویان می‌باشد. روایی محتوایی با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی و پایایی با استفاده از محاسبه ضریب آلفای تمامی گویه‌ها به تأیید رسیدند. به‌منظور بررسی فرضیه‌های تحقیق از مدل معادلات ساختاری استفاده گردیده است. نرم‌افزار مورد کاربرد اس پی اس اس ویرایش ۲۳ می‌باشد.

یافته‌ها: براساس یافته‌های تحقیق، مقدار معناداری ارتباط بین شبکه‌های اجتماعی مجازی، تسهیم دانش و تعامل دانشجویان به ترتیب t=۸/۰۰ و t=۹/۳۵ است؛ بنابراین در هر دو مورد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. مقدار معناداری حاصل از تأثیر ابعاد ساختاری، رابطه‌ای و ادراکی تئوری سرمایه اجتماعی بر تسهیم دانش به ترتیب ۳/۶۷، ۲/۰۶ و ۳/۴۵ به‌دست‌آمده است که همگی تأییدکننده تأثیر مثبت و معنادار ابعاد تئوری سرمایه اجتماعی بر تسهیم دانش می‌باشند. مقدار معناداری رابطه تسهیم دانش و تعامل

۱. استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام‌نور، ایران، biranvand@gmail.com

۲. استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران، (نویسنده مسئول)، akbarnejad.reza@gmail.com

دانشجویی (t=۹/۴۵) تأییدکننده وجود رابطه معناداری بین تسهیم دانش و تعامل دانشجویی می‌باشد.
نتیجه‌گیری: حضور در شبکه‌های اجتماعی مجازی موجب ارتقاء تمایل دانشجویان به اشتراک دانش می‌گردد. تمایل به اشتراک دانش تعامل دانشجویان در فعالیت‌های فردی و گروهی را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر مطابق با تئوری تعامل، هر چه دانشجویان تعامل بیشتری با آموزش داشته باشند در این صورت نتایج یادگیری آنها بیشتر می‌شود.
کلیدواژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی مجازی، تئوری سرمایه اجتماعی، تسهیم دانش، تعامل دانشجویان

مقدمه

انقلاب فناوری اطلاعات و ارتباطات، موجب شکوفایی جنبش‌های آموزشی و یادگیری شده است. تحت تأثیر این تحولات، دنیایی نو در آموزش عالی در حال پدیدار شدن است. در این انقلاب، شبکه و سیستم‌های اطلاعاتی مهم‌ترین پایگاه‌ها و کانال‌های انتقال و مبادله اطلاعات محسوب می‌شوند (Makri & Schlegelmilch, 2017). یکی از امکانات فناوری اطلاعات و ارتباطات مبتنی بر ابزارهای وب ۲، شبکه‌های اجتماعی مجازی[1] می‌باشند. جوامع مجازی با کارکردهای متفاوت، سازماندهی خدمات و تلفیق ابزارهای اطلاعاتی و ارتباطی کاربردها و محتوای وب را برای کاربران ساده می‌کنند. از شبکه‌های اجتماعی مجازی تحت عنوان جوامع آنلاین از کاربران اینترنتی که تمایل به برقرار کردن ارتباط با دیگر کاربران در حوزه‌های موردعلاقه دو طرف را دارند، یاد شده است (Lester & Perini, 2010).

شبکه‌های اجتماعی با پشتیبانی از تعامل، و حمایت از ارائه و دریافت بازخورد در گروه‌های مجازی، به بهبود فرایند یادگیری و کسب مهارت‌های اساسی مانند تفکر انتقادی، خلاقیت و حل مسئله در فراگیران کمک می‌کنند (Chugh & Ruhi, 2018). یکی از کاربردهای شبکه‌های مجازی در آموزش عالی، نقش این رسانه‌ها در افزایش تعامل دانشجویان[2] است. نظریه تعامل دانشجویی (Astin, 1984) یکی از نظریه‌های پرکاربرد برای بحث در مورد مسائل مربوط به بهبود آموزش و یادگیری در آموزش عالی است (Junco, Heiberger & Loken, 2011). این تئوری پیشنهاد می‌کند که یک دانشجوی متعهد کسی است که تلاش بیشتری برای مطالعه می‌کند، اغلب با اعضای هیئت‌علمی و همکاران تعامل دارد، اغلب زمان خود را در دانشگاه می‌گذراند و به‌طور فعال در فعالیت‌های دانشجویی شرکت می‌کند.

تعامل دانشجویی عبارت است از تلاش‌های جسمی و روان‌شناختی که برای دستیابی به اهداف

1. Virtual Social Network
2. Students' Engagement

تحصیلی انجام می‌شود. تعامل دانشجویان هر دو دسته فعالیت‌های درون کلاسی و خارج از کلاس را در بر می‌گیرد؛ لذا یادگیری گروهی و پشتیبانی تحصیلی نیز ذیل مفهوم تعامل دانشجویان قرار می‌گیرد (Reeve, 2012). شواهد تجربی زیادی وجود دارد که ثابت می‌کند تعامل دانشجویان رابطه‌ای مستقیم با نتایج یادگیری آنها (اعم از تفکر انتقادی و حل مسأله خلاقانه) دارد (Koranteng & Wiafe, 2019).

فراهم نمودن فضا و منابع لازم برای ایجاد و توسعه رفتارهای مشارکتی دانشجویان می‌تواند راهی برای تعریف مشارکت مثبت آنها در فضای مجازی باشد. با توجه به این موضوع، به نظر می‌رسد بحث در مورد پتانسیل شبکه‌های اجتماعی برای افزایش تعامل دانشجویان تحت‌الشعاع چالش‌ها و نگرانی‌های بسیاری قرار گیرد. در میان این نگرانی‌های مطرح‌شده، برخی از جوامع با موانع و چالش‌های عمده‌ای روبرو هستند که مانع اجرای موفقیت‌آمیز و پذیرش فناوری برای آموزش می‌شود. شکاف دیجیتال به‌طور قابل‌توجهی در جوامع مختلف متفاوت است. چالش‌هایی که باعث عدم استفاده از فناوری‌های ارتباطی در آنها می‌شود، در همه بخش‌ها از جمله آموزش نفوذ می‌کنند. یکی از چالش‌های اساسی در استفاده از فضای مجازی در نظام آموزشی، تعامل دانشجویان جهت انجام فعالیت‌های تحصیلی در شبکه‌های اجتماعی و به اشتراک‌گذاری دانش است. از طرفی مبنای شکل‌گیری سرمایه اجتماعی، فعالیت‌های افراد در گروه‌های اجتماعی است که در این تحقیق منظور از گروه‌های اجتماعی، شبکه‌های اجتماعی مجازی (شبکه‌های اجتماعی عمومی: واتساپ[1]، تلگرام[2]، سروش[3]، ایتا[4] و شبکه‌های اجتماعی علمی همچون ریسرچ‌گیت[5]، آکادمیا[6]، لینکداین[7]) می‌باشد. بر این اساس در تحقیق حاضر به بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی و شبکه‌های اجتماعی بر تسهیم دانش[8] و تعامل دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی پرداخته شده است، تا به این سؤال پاسخ داده شود که شبکه‌های اجتماعی مجازی و سرمایه اجتماعی چه تأثیری بر تعامل دانشجویان در فضای شبکه‌های اجتماعی دارند، و نقش تسهیم دانش در ارتباط بین شبکه‌های اجتماعی مجازی و تعامل دانشجویان چیست؟

ادبیات نظری، پیشینه و تدوین فرضیه‌های تحقیق

شبکه‌های اجتماعی مجازی و تسهیم دانش

1. Whatsapp
2. Telegram
3. Soroush
4. Eitaa
5. Researchgate
6. Academia
7. Linkedin
8. Knowledge Sharing

یکی از ظرفیت‌های به‌وجود آمده جهت انتقال و به اشتراک‌گذاری دانش، ظهور شبکه‌های اجتماعی است که به‌علت وجود ویژگی‌هایی از قبیل عدم محدودیت زمانی و مکانی، دسترسی آسان، سرعت انتقال اطلاعات، و برخورداری از نظرات دیگران، به‌عنوان فناوری کارآمد در ایجاد ارتباط بین نویسندگان و پژوهشگران شناخته شده‌اند (بیرانوند و قناعتیان، ۱۴۰۰). شبکه‌های اجتماعی پایگاه یا مجموعه‌ای از سیستم‌های مبتنی بر وب هستند که فرصت‌هایی از جمله امکان ارتباط، تسهیم و به اشتراک‌گذاری افکار، علاقه‌مندی‌ها و فعالیت‌ها را با دیگران برای اشخاص فراهم می‌آورند.

شبکه‌های اجتماعی مجازی و تعامل تحصیلی دانشجویان

شبکه‌های اجتماعی ابزارهای ارزشمندی برای افزایش تعامل دانشجویان هستند، زیرا یادگیرندگان را قادر می‌سازند تا برای ایجاد، انتشار و اشتراک‌گذاری کارهایشان اقدام نمایند. همچنین شبکه‌های اجتماعی می‌توانند تعامل و همکاری یادگیرنده را تسهیل کنند (Koranteng, Wiafe & Kuada, 2019). یکی از ویژگی‌های متمایز شبکه‌های اجتماعی این است که آنها فرصت‌هایی را برای حمایت از ساختارهای اجتماعی دانش در درون و بین افراد فراهم می‌کنند.

شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش مهمی در برقراری ارتباط و تعامل تحصیلی دانشجویان دارند (George, 2017). تئوری تعامل تحصیلی دانشجویان یکی از مهمترین تئوری‌های ارائه شده در حوزه آموزش و یادگیری است که بیان می‌کند یک دانشجوی علاقه‌مند تلاش و وقت بیشتری را صرف مطالعه می‌کند، تعامل بیشتری با همکلاسی‌ها و دانشکده دارد، زمان بیشتری را در محیط دانشگاهی می‌گذارند و در فعالیت‌های درسی مشارکت بیشتری از خود نشان می‌دهد (Kahu & Nelson, 2018). براساس تئوری سرمایه اجتماعی[1]، درگیرسازی دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی به سه شکل اصلی اتفاق می‌افتد. تعامل ساختاری بیانگر الگوهایی است که اعضای شبکه اجتماعی را به یکدیگر مرتبط می‌سازد. نکته مهم، قدرت رابطه‌ای است که بین اعضاء شکل می‌گیرد و نحوه تعامل آنها با یکدیگر را نشان می‌دهد (Reeve, 2012). تعامل بیانگر شکل‌گیری نظرات و رفتارها یک فرد بر اساس رابطه‌ای است که با سایر افراد ایجاد کرده است. این روابط باعث افزایش اعتماد و تمایل به تسهیم دانش در بین کاربران می‌شود و هسته اصلی سرمایه اجتماعی را در شبکه‌های مجازی تشکیل می‌دهند (Lopez Sanchez & Godoy-Caballero, 2012; Shernoff, Kelly, Tonks, Anderson, Cavanagh, Sinha, et al., 2016). تعامل باعث ایجاد معانی و تفاسیر مشترک در بین اعضاء یک شبکه اجتماعی می‌شود. هر چه تعامل بین افرادی که زبان و دیدگاه

1. Social Capital Theory

مشترکی دارند بیشتر باشد، میزان تعامل ادراکی نیز افزایش می‌یابد (Koranteng & Wiafe, 2019).

سرمایه اجتماعی، تسهیم دانش و تعامل تحصیلی دانشجویان

سرمایه اجتماعی از طریق تعاملات اجتماعی به‌دست می‌آید (Putnam, 1995). تعاملات اجتماعی در گروه‌های اجتماعی شکل می‌گیرند. شبکه‌های اجتماعی مجازی شکل نوینی از گروه‌های اجتماعی هستند که در بستر وب ۲ محیط مناسبی را برای شکل‌گیری تعاملات اجتماعی فراهم می‌نماید. بر این اساس، شبکه-های اجتماعی مجازی محیطی مؤثر برای جمع‌آوری سرمایه اجتماعی برای کاربران فراهم می‌کنند (Alonso, Manrique, Martíne & Viñes, 2015).

مطالعات صورت گرفته در ارتباط با تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و سرمایه اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی (Sanchez, Cortijo & Javed, 2014)، به اشتراک‌گذاری اطلاعات (Aslam, Shahzad, Syed & Ramish, 2013)، رفاه (Wang, Jackson, Gaskin, & Wang, 2014) و رضایت از زندگی (Valenzuela, Park, & Kee, 2009)، تسهیم دانش (Koranteng, Wiafe & Kuada, 2019; Koranteng & Wiafe, 2019) وجود روابط معنادار بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و ابعاد سرمایه اجتماعی را گزارش نموده‌اند. در این مطالعات، سرمایه اجتماعی فایده‌ای است که در شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌دست می‌آید. با این حال، در این مطالعه، ما به‌دنبال بررسی تأثیر ابعاد سرمایه اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی مجازی بر تسهیم دانش و تعامل دانشجویان هستیم. تئوری سرمایه اجتماعی ساختاری چندبعدی دارد که متشکل از ابعاد ساختاری، رابطه‌ای و شناختی است. در ادامه به تشریح ابعاد تئوری سرمایه اجتماعی می‌پردازیم:

بعد ساختاری[1] سرمایه اجتماعی رابطه بین فردی اعضای یک شبکه را توصیف می‌کند (Chiu, Hsu, & Wang, 2006). بعد ساختاری نشان‌دهنده قدرت روابط، تکرار و شدت تعاملات بین اعضای یک شبکه است. هرچه تعاملات قوی‌تر باشد، اعضای بیشتری درگیر می‌شوند و در اشتراک دانش شرکت می-کنند (Koranteng & Wiafe, 2019). در یک محیط آنلاین، کاربران روابط اجتماعی را به‌راحتی برقرار و حفظ می‌کنند و این امر با ارتباط مکرر یا تبادل اطلاعات تسهیل می‌شود (Lim & Richardson, 2016). بر این اساس، تعامل اجتماعی به‌طور قابل‌توجهی بر تعامل در یک محیط شبکه اجتماعی مجازی تأثیر می‌گذارد (Lin & Lu, 2011). شبکه‌های اجتماعی از شکل‌گیری و تقویت روابط جدید و موجود پشتیبانی می‌کنند (Meishar-Tal & Pieterse, 2017; Koranteng & Wiafe, 2019; Mngwengwe & Dlamini, 2020)،

1. Structural Dimension

زیرا ابزارهای ارتباطی مانند خدمات پیام‌رسانی را با فرصت‌هایی برای تبادل اطلاعات هم‌زمان فراهم می‌کند. برخلاف نتایج ذکر شده، کلنس، شیفمن و راک[۱] (۲۰۱۶) و مشار-تل و پیترسه[۲] (۲۰۱۷) معتقدند که کاربران شبکه‌های اجتماعی مجازی بیشتر از اینکه در تعاملات اجتماعی با دیگران باشند، مصرف‌کننده اطلاعات هستند. این نتایج نشان می‌دهند که عدم تعاملات اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی مجازی ممکن است مانع تعامل شود.

بعد رابطه‌ای[۳] سرمایه اجتماعی بیانگر اعتقادات و عقایدی است که توسط افراد و براساس روابطی که برقرار می‌کنند شکل می‌گیرد (Nahapiet & Ghoshal, 1998). اعتماد، شناسایی و رفتار متقابل شاخص‌های بعد رابطه‌ای هستند. این مؤلفه‌ها ایجاد رابطه قوی‌تر را تسهیل می‌کنند (Bolino, Turnley & Bloodgood, 2002). برخی از محققان معتقدند که وجود اعتماد باعث ارتقاء تعامل می‌شود (Nahapiet & Ghoshal, 1998). علاوه بر این، اعتماد در زمینه مبادله سرمایه فکری و اشتراک دانش تأثیرگذار است (Koranteng & Wiafe, 2019). با این حال، عدم ارتباط رودررو بر تعامل در شبکه‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارد (Kwon, Park & Kim, 2014). شناسایی یک معیار احساس تعلق و احساس مثبت نسبت به یک جامعه است. احساس تعلق در میان اعضای شبکه باعث وفاداری می‌شود و این وفاداری بر تمایل فرد برای شرکت در فعالیت‌ها تأثیر می‌گذارد (Ellemers, Kortekaas & Ouwerkerk, 1999). شناسایی بر روی تعامل تأثیر دارد (Nahapiet & Ghoshal, 1998). احساس تعلق در تسهیل رفتار تسهیم دانش بسیار ضروری است و بین احساس تعلق و تسهیم دانش همبستگی وجود دارد (نظری و فرهادپور، ۱۳۹۹). ملتش و دهاناسره[4] (۲۰۱۸) وجود رابطه معنادار بین استفاده عمومی از شبکه‌های اجتماعی و احساس تعلق را نشان داده‌اند.

بعد ادراکی (شناختی)[۵] عنصری است که امکان شکل‌گیری معانی مشترک و تفسیر در یک شبکه را فراهم می‌کند (Wasko & Faraj, 2005). زبان مشترک پیش‌شرط اشتراک دانش است (Omotayo & Babalola, 2016). وقتی اعضا زبان مشترکی دارند، تفسیر معنای مشترک راحت‌تر صورت گرفته و ارتباطات تقویت می‌شود (Harzing & Feely, 2008). مطالعات نشان داده است که فقدان زبان مشترک مانعی برای تعامل موفق بین افراد از رشته‌های مختلف است (Kim, Lee, Paek, & Lee, 2013). محققان دیگر نیز تأیید کرده‌اند که زبان مشترک به‌طور قابل‌توجهی بر روی تعامل در طول اشتراک دانش تأثیر

1. Collins, Shiffman & Rock
2. Meishar-Tal & Pieterse
3. Relational Dimension
4. Malatesh & Dhanasree
5. Cognitive Dimension

می‌گذارد (Koranteng, Wiafe & Kuada, 2019)؛ بنابراین، برای افزایش تمایل به شرکت در فعالیت‌های اشتراک دانش، زبان مشترک باید وجود داشته باشد.

آنچه بیان شد حاکی از این است که شبکه‌های اجتماعی مجازی عاملی مهم و تأثیرگذار در تسهیم دانش و تعامل دانشجویان می‌باشد. دانشگاه‌ها به‌عنوان نهادهای تعامل‌گر، با برخورداری از عوامل تعاملی از جمله دانشجویان و مخصوصاً دانشجویان تحصیلات تکمیلی، به این مهم اقدام می‌نمایند. از آنجایی که دانشگاه پیام نور هم ذاتاً از سیستم آموزش از راه دور بهره می‌گیرد و دانشجویان این دانشگاه به‌واسطه این نوع از آموزش با فضای الکترونیکی و مجازی آشنایی بیشتری دارند، این نهاد باید از قدرت شبکه‌های مجازی برای ارتقای تسهیم دانش و تعامل دانشجویان خود، تحت تدوین یک خط‌مشی و با کاربست و تقویت ابعاد ساختاری و رابطه‌ای و ادراکی تئوری سرمایه اجتماعی، بیش‌ازپیش استفاده نماید.

با توجه به این مطالب، فرضیه‌های تحقیق به‌صورت زیر ارائه می‌گردد:

فرضیه ۱. شبکه‌های اجتماعی مجازی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارند.

فرضیه ۲: شبکه‌های اجتماعی مجازی تأثیر مثبت و معناداری بر تعامل دانشجویان دارند.

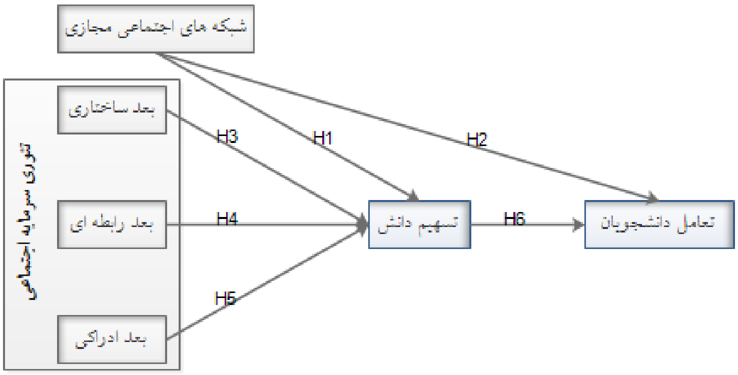
فرضیه ۳: بعد ساختاری شبکه‌های اجتماعی مجازی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد.

فرضیه ۴: بعد رابطه‌ای شبکه‌های اجتماعی مجازی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد.

فرضیه ۵: بعد ادراکی شبکه‌های اجتماعی مجازی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد.

فرضیه ۶: تسهیم دانش تأثیر مثبت و معنی‌داری بر تعامل تحصیلی دانشجویان دارد.

با توجه به مطالب نظری و فرضیه‌های مطرح شده، مدل مفهومی تحقیق در شکل (۱) ارائه می‌گردد:

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است که به‌روش توصیفی انجام شده است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور استان فارس (۱۴۲۱ نفر) در سال ۱۴۰۰ می‌باشند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است. ۳۰۳ نفر به‌عنوان نمونه آماری به شیوه تصادفی انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه کورانتنگ[1] و همکاران (۲۰۱۹) استفاده شده است. به‌منظور محاسبه پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شده است. در این پژوهش از تکنیک کولموگوروف ـ اسمیرنوف و شاپیرو ویلک برای تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها و جهت بررسی دیدگاه دانشجویان پیرامون وضعیت هر یک از متغیرهای تحقیق از آزمون t تک‌نمونه استفاده شد. از تحلیل عاملی تأییدی جهت سنجش روایی محتوایی پرسشنامه و از مدل معادلات ساختاری برای سنجش رابطه ابعاد تحقیق استفاده گردیده است. در این مطالعه تأثیر متغیرهای مستقل شبکه‌های اجتماعی مجازی و ابعاد سرمایه اجتماعی به‌واسطه متغیر تعدیل‌گر تسهیم دانش بر تعامل دانشجویان مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱. آلفای کرونباخ، توزیع سؤالات و گویه‌های سنجش سازه‌ها و متغیرهای پژوهش

سازه‌های اصلی	ابعاد	تعداد گویه‌ها	شماره سؤالات	آلفای کرونباخ
شبکه‌های اجتماعی مجازی	بعد ساختاری	۴	۱ تا ۴	۰/۷۳۹
	بعد رابطه‌ای	۱۲	۵ تا ۱۶	۰/۷۲۸
	بعد ادراکی	۶	۱۷ تا ۲۲	۰/۷۱۷
تسهیم دانش	----	۴	۲۳ تا ۲۶	۰/۸۱۱
تعامل دانشجویان	----	۲	۲۷ تا ۲۸	۰/۷۲۵
کل پرسشنامه	----	۲۸	۱ تا ۲۸	۰/۸۹۹

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی

به‌منظور بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه و همچنین پرسش‌های تخصصی پرسشنامه، از شاخص‌های آمار توصیفی استفاده شده است.

اطلاعات جمعیت شناختی

1. Koranteng

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت شناختی

	ویژگی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۳۹	۵۴
	زن	۱۶۴	۴۶
سن	بین ۲۰–۳۰ سال	۲۳۱	۷۶
	بیش از ۳۰ سال	۷۱	۲۳
تحصیلات	کارشناسی ارشد و دکتری	۳۰۳	۱۰۰

براساس ویژگی‌های جمعیت شناختی مورد بررسی، ۵۴ درصد شرکت‌کنندگان مرد و ۴۶ درصد زن بوده‌اند. همچنین اغلب (۷۴ درصد) در محدوده سنی ۲۰–۳۰ سال می‌باشند.

آزمون نرمال بودن داده‌ها

به‌منظور سنجش نرمال بدون داده‌ها از آزمون کولموگروف ـ اسمیرنف[1] استفاده شده است.

جدول ۳. آزمون نرمال بودن داده‌ها

متغیرهای پژوهش	تعداد	چولگی	کشیدگی	آماره KS	مقدار معناداری
بعد ساختاری	۳۰۳	۱/۵۰۶-	۰/۵۵۱	۰/۲۲۷	۰/۰۷۹
بعد رابطه‌ای	۳۰۳	۰/۷۳۴-	۰/۵۲۲	۰/۰۸۳	۰/۱۲۷
بعد ادراکی	۳۰۳	۱/۶۲۴-	۰/۲۷۴	۰/۱۶۷	۰/۰۶۸
تسهیم دانش	۳۰۳	۰/۸۶۹-	۰/۲۷۷	۰/۱۴۴	۰/۰۷۲
تعامل دانشجویان	۳۰۳	۱/۰۱۷-	۰/۲۱۱	۰/۲۱۰	۰/۰۹۹

براساس نتایج جدول (۳) در تمامی موارد مقدار چولگی و کشیدگی در بازه (۲، ۲-) می‌باشد. همچنین مقدار معناداری آماره کولموگروف ـ اسمیرنف در تمامی موارد بزرگتر از ۰/۰۵ به‌دست آمده است؛ بنابراین توزیع داده‌ها نرمال بوده و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

آزمون تصادفی بودن متغیرها

به‌منظور سنجش تصادفی بودن توالی مقادیر متغیرها از آزمون تصادفی متغیرها استفاده شده است.

1. Kolmogorov-Smirnov

جدول ۴. آزمون تصادفی بودن داده‌ها

متغیرهای پژوهش	بعد ساختاری	بعد رابطه‌ای	بعد ادراکی	تسهیم دانش	تعامل دانشجویان
ارزش آزمون (میانگین)	۴/۱۳۰	۳/۸۰۹	۳/۸۴۵	۳/۸۳۶	۴/۱۷۲
مقادیر بزرگتر از میانگین	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۷	۱۴۲	۱۵۶
مقادیر کوچکتر از میانگین	۱۶۹	۱۶۹	۱۶۶	۱۶۱	۱۴۷
آماره Z	۵/۰۷۲-	۶/۵۸۸-	۳/۸۴۶-	۱/۸۳۸-	۲/۲۳۱-
معناداری	۰/۰۹۴	۰/۰۵۲	۰/۱۲۰	۰/۰۶۶	۰/۰۵۷

با توجه به مقدار معناداری مشاهده شده (کمتر از ۰/۰۵)، تصادفی بودن داده‌ها قابل قبول است.

یافته‌های تحلیلی

تحلیل عامل تأییدی

آزمون فرضیه‌های پژوهش نیازمند سنجش متغیرها است. در این مطالعه برای سنجش متغیرهای پژوهش، از ابزار پرسشنامه استفاده شده است؛ بنابراین نخست باید درستی پرسشنامه مورد استفاده، تأیید شود. برای این منظور از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده است. در این پژوهش شاخص‌های برازش نسبت مجذور کای به درجه آزادی، جذر برآورد واریانس خطای تقریب، شاخص نیکویی برازش، شاخص تعدیل شده نکویی برازش، شاخص بتلر ـ بونت، شخص برازش هنجار شده، شاخص برازش هنجار نشده و شاخص برازش فزاینده گزارش می‌شود.

جدول ۵. **خلاصه دامنه پذیرش شاخص‌های برازندگی مدل**

شاخص برازندگی	$\frac{\chi^2}{df}$	*SRMR*	*RMSEA*	*GFI*	*AGFI*	*NFI*	*NNFI*	*IFI*
دامنه پذیرش	1-5	<0.05	<0.05	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	0- 1
	۱/۵۱	۰/۰۳۹	۰/۰۳۴	۰/۹۶	۰/۹۸	۰/۹۴	۰/۹۱	۰/۳۴

مقادیر گزارش شده در جدول (۵) نشان از برازش خوب تحلیل عاملی پرسشنامه تحقیق دارند.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شده است. نتایج حاصل از تحلیل فرضیه‌های پژوهش در جدول (۶) ارائه شده است.

جدول ۶. **خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش**

فرضیه‌های پژوهش	متغیر مستقل/تعدیل‌گر	متغیر وابسته/تعدیل‌گر	بار عاملی	آماره t	نتیجه
فرضیه ۱	شبکه‌های اجتماعی مجازی←	تسهیم دانش	۰/۶۰	۸/۰۰	تأیید
فرضیه ۲	شبکه‌های اجتماعی مجازی←	تعامل دانشجویان	۰/۶۷	۹/۳۵	تأیید
فرضیه ۳	بعد ساختاری←	تسهیم دانش	۰/۳۸	۳/۶۷	تأیید
فرضیه ۴	بعد رابطه‌ای←	تسهیم دانش	۰/۲۹	۲/۰۶	تأیید
فرضیه ۵	بعد ادراکی←	تسهیم دانش	۰/۳۶	۳/۴۵	تأیید
فرضیه ۶	تسهیم دانش←	تعامل دانشجویان	۰/۸۴	۹/۹۳	تأیید

بر اساس اطلاعات جدول (۶) میزان بار عاملی ۰/۶۰ و معناداری ۸/۰۰ نشان‌دهنده تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر تسهیم دانش است؛ بنابراین با اطمینان ۹۵درصد می‌توان ادعا کرد که شبکه‌های اجتماعی مجازی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد. بر این اساس فرضیه اول پژوهش تأیید می‌گردد.

بار عاملی ۰/۶۷ و معناداری ۹/۳۵ تأییدکننده تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر تعامل دانشجویان می‌باشد؛ بنابراین شبکه‌های اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تعامل دانشجویان دارند. از این‌رو با اطمینان ۹۵درصد می‌توان ادعا کرد که فعالیت در شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌توانند موجب افزایش تعامل دانشجویان گردد. بر این اساس فرضیه دوم پژوهش تأیید می‌گردد.

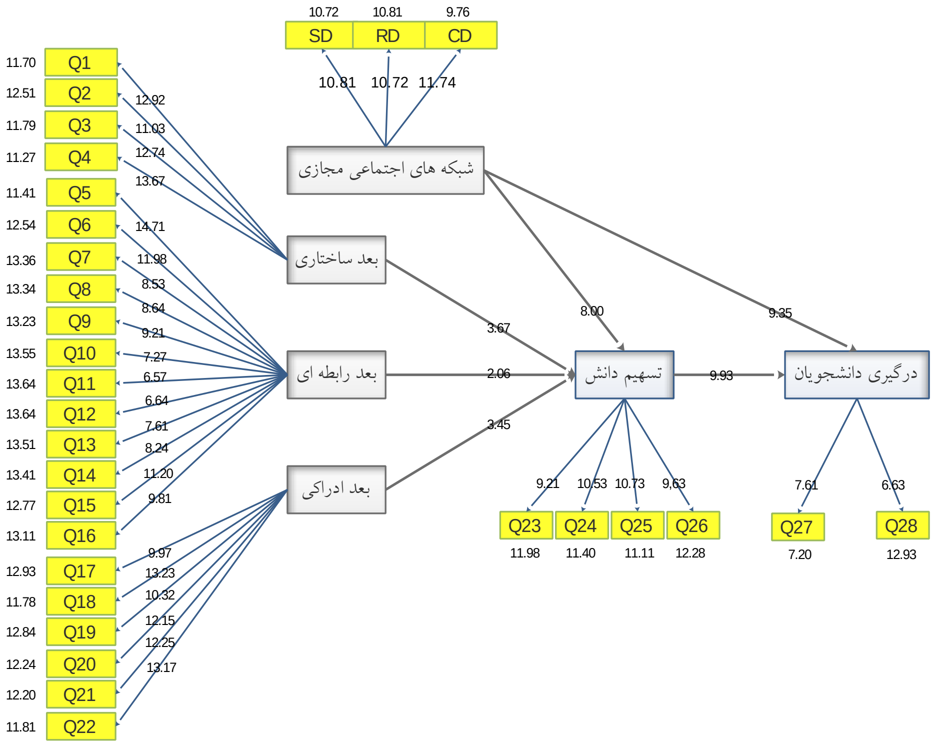
بار عاملی استاندارد تأثیر بعد ساختاری تئوری سرمایه اجتماعی بر تسهیم دانش ۰/۳۸ به‌دست آمده است. همچنین مقدار آماره t نیز ۳/۶۷ به‌دست آمده است که از مقدار بحرانی ۱/۹۶ بزرگتر است. بنابراین با اطمینان ۹۵درصد می‌توان ادعا کرد که بعد ساختاری شبکه‌های اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد. بنابراین فرضیه سوم تحقیق تأیید می‌شود.

بار عاملی استاندارد تأثیر بعد رابطه‌ای تئوری سرمایه اجتماعی بر تسهیم دانش مقدار ۰/۲۹ به‌دست آمده است. همچنین مقدار آماره t نیز ۲/۰۶ به‌دست آمده است که از مقدار بحرانی ۱/۹۶ بزرگتر است. بنابراین با اطمینان ۹۵درصد می‌توان ادعا کرد که بعد رابطه‌ای شبکه‌های اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد. بر این اساس فرضیه چهارم تحقیق تأیید می‌شود.

بار عاملی استاندارد تأثیر بعد ادراکی تئوری سرمایه اجتماعی بر تسهیم دانش مقدار ۰/۳۶ به‌دست آمده است. همچنین مقدار آماره t نیز ۳/۴۵ می‌باشد که از مقدار بحرانی ۱/۹۶ بزرگتر است. بنابراین با اطمینان ۹۵درصد می‌توان ادعا کرد که بعد ادراکی شبکه‌های اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم

دانش دارد. بر این اساس فرضیه پنجم تحقیق تأیید می‌شود.

بار عاملی استاندارد تأثیر تسهیم دانش بر تعامل دانشجویان مقدار ۰/۸۴ به‌دست آمده است. همچنین مقدار آماره t نیز ۹/۹۳ به‌دست آمده است که از مقدار بحرانی ۱/۹۶ بزرگتر است. بنابراین با اطمینان ۹۵درصد می‌توان ادعا کرد که تسهیم دانش تأثیر مثبت و معناداری بر تعامل دانشجویان دارد. این نتایج مبین تأیید فرضیه ششم تحقیق می‌باشد.

شکل ۲. مدل ساختاری پژوهش

نتیجه

نتایج حاصل از بخش یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی با تسهیم دانش رابطه مثبت و معناداری دارد. به‌عبارتی، حضور دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی موجب افزایش تمایل به تسهیم دانش در نزد ایشان خواهد شد. این یافته نشان می‌دهد که ارائه بسترهای شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی برای دانشگاهیان آنها را قادر می‌سازد تا ایده‌ها و نتایج تحقیقات خود را با سهولت بیشتری به اشتراک بگذارند. این امر به این دلیل است که شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی محیط ارزان‌تر، در دسترس‌تر، و یکدستی را برای تبادل ایده‌های دانشگاهی و کارهای تحقیقاتی فراهم می‌کنند.

به‌عنوان مثال شبکه‌های اجتماعی مانند آکادمیا، ریسرچ‌گیت و مندلی[۱] به دانشگاهیان اجازه می‌دهند تا در مورد مسائل تخصصی بحث کنند و همچنین آخرین مقالات تحقیقاتی خود را بدون هیچ‌گونه هزینه‌ای به اشتراک بگذارند. با توجه به این تسهیلات، اعضای این شبکه‌های اجتماعی با توجه به این واقعیت که ممکن است به حمایت مشابه همتایان خود نیاز داشته باشند، کارهای تحقیقاتی و ایده‌های خود را با همتایان خود به اشتراک می‌گذارند. شبکه‌های اجتماعی با پشتیبانی از اینترنت، دانشگاهیان و محققان را قادر به ارائه زودهنگام و فراگیر یافته‌های تحقیقاتی می‌نمایند. ازاین‌رو، دانشگاهیان و محققان تلاش می‌کنند که در شبکه‌های اجتماعی شناسایی شوند، زیرا آنها را قادر می‌سازد تا با همتایان و افراد فعال در حوزه مطالعاتی خود ارتباط برقرار کنند. بر اساس یافته‌های تحقیق حاضر، شبکه‌های اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تعامل دانشجویان دارند. ازاین‌رو با نتایج تحقیق مشار-تل و پیترسه (۲۰۱۷) که نشان می‌دهد روابط متقابل اجتماعی انگیزه تعامل دانش آموزان در شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی را ایجاد می‌کند هم‌راستا است. اما با نتایج تحقیق کورانتنگ و وافع (۲۰۱۹)، مغایرت دارد. تفاوت در جامعه استفاده‌کننده و نوع شبکه‌های اجتماعی (دانشگاهی) مورد استفاده باعث بروز نتایج بعضاً مغایر می‌شود.

براساس یافته‌های این تحقیق، بعد ساختاری تئوری سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد. بعد ساختاری تئوری سرمایه اجتماعی نشان‌دهنده قدرت روابط، تکرار و شدت تعاملات بین اعضای یک شبکه است. هرچه تعاملات قوی‌تر باشد، اعضای بیشتری درگیر می‌شوند و بنابراین در اشتراک دانش شرکت می‌کنند. در یک محیط آنلاین، کاربران روابط اجتماعی را به‌راحتی برقرار و حفظ می‌کنند و این امر با ارتباط مکرر یا تبادل اطلاعات تسهیل می‌شود. بر این اساس، تعامل اجتماعی به‌طور قابل‌توجهی بر تعامل در یک محیط شبکه اجتماعی آنلاین تأثیر می‌گذارد. محققانی همچون کوری، کیدل و سیمونز[۲] (۲۰۰۹)؛ مشار-تل و پیترسه (۲۰۱۷)؛ کورانتنگ و وافع (۲۰۱۹)؛ منگونگوه و دلامینی (۲۰۲۰) معتقدند که شبکه‌های اجتماعی از شکل‌گیری و تقویت روابط جدید و موجود پشتیبانی می‌کنند زیرا ابزارهای ارتباطی مانند خدمات پیام‌رسانی را با فرصت‌هایی برای تبادل اطلاعات هم‌زمان فراهم می‌کند. کوراتنتنگ و وافع (۲۰۱۹) اشاره نمودند که شدت تعامل و در نتیجه بعد ساختاری سرمایه اجتماعی با اشتراک دانش ارتباط دارد. نتایج تحقیق هوبر، بارنیج، گیل دئو زوتیگا و لیو[۳] (۲۰۱۹)، جیا، ونگ، میائو و ژئو[۴] (۲۰۱۷)، کورانتنگ

1. Mendeley
2. Curry, Kiddle & Simmonds
3. Huber, Barnidge, Gil de Zúñiga & Liu
4. Jia, Wang, Miao, & Zhu

و وافع (۲۰۱۹) نیز تأیید می‌کنند که استفاده از شبکه‌های اجتماعی موجب تقویت اعتماد و تسهیم دانش می‌گردد.

براساس یافته‌های تحقیق، بعد رابطه‌ای تئوری سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش دارد. بعد رابطه‌ای تئوری سرمایه اجتماعی به شکل‌گیری عقاید و رفتارها بر اساس روابطی که مردم برقرار می‌کنند شکل می‌گیرد (Nahapiet & Ghoshal, 1998)، و این روابط شکل‌گیری شناسایی و اعتماد متقابل را تسهیل می‌کند (Bolino, Turnley & Bloodgood, 2002). ازاین‌رو هنجارهایی مانند اعتماد و تعامل شاخص‌های اساسی بعد رابطه‌ای سرمایه اجتماعی هستند (Chow & Chan, 2008). بعد رابطه‌ای تئوری سرمایه اجتماعی بیانگر اعتقادات و عقایدی است که توسط افراد و براساس روابطی که برقرار می‌کنند شکل می‌گیرد (Nahapiet & Ghoshal, 1998). اعتماد، شناسایی و رفتار متقابل، مؤلفه‌های بعد رابطه‌ای هستند. این مؤلفه‌ها ایجاد رابطه قوی‌تر را تسهیل می‌کنند (Bolino, Turnley & Bloodgood, 2002). برخی از محققان معتقدند که وجود اعتماد باعث ارتقاء تعامل می‌شود (Nahapiet & Ghoshal, 1998). علاوه بر این، اعتماد در زمینه مبادله سرمایه فکری و اشتراک دانش تأثیرگذار است (Koranteng & Wiafe, 2019). با این حال، عدم ارتباط رودررو بر تعامل در شبکه‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارد (Kwon, Park & Kim, 2014). کاربران تمایلی به شرکت در فعالیت با افرادی که از نظر جسمی نمی‌شناسند ندارند. مسائلی مانند آزار و اذیت اینترنتی باعث ایجاد عدم اعتماد می‌شود (Fox & Moreland, 2015) با این وجود، انتظار می‌رود که این مسائل با شبکه‌های اجتماعی مجازی همراه نباشند، گرچه نمی‌توان کاملاً از آن چشم‌پوشی کرد. دانشگاهیان از شبکه‌های اجتماعی مجازی برای ایجاد اعتبار و محبوبیت و پیشرفت تحصیلی خود استفاده می‌کنند (Bardakc, Arslan & Ünver, 2018) و از آنجا که این شبکه‌های اجتماعی هنجارها و ساختارهایی مشابه جامعه دانشگاهی سنتی دارند، انتظار می‌رود که حداقل میزان آزار و اذیت را شاهد باشیم (Menendez, De Angeli & Menestrina, 2012).

یافته‌های به‌دست آمده نشان می‌دهد که بعد ادراکی تئوری سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش در بین گروه‌های دانشجویی دارد. در همین راستا کورانتنگ و همکاران (۲۰۱۹) نیز این ادعا را تأیید نموده و معتقدند که اعضای گروه‌های شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی از نظر بینایی و ارزش‌ها دارای ویژگی‌های مشابه هستند (Meishar-Tal & Pieterse, 2017). گروه‌ها بر اساس یک دامنه یا زمینه خاص تشکیل می‌شوند که کاربران را قادر می‌سازد به‌راحتی اعضای با تمرکز مشابه را پیدا کنند. همان طور که قبلاً تعریف شد، تعامل عبارت است از تلاش جسمی و روانی که فرد به کارهای دانشگاهی اختصاص می‌دهد

(Coates, 2006). این شامل مشارکت آنها در یادگیری فعال و مشارکتی و همچنین فعالیت‌های دانشگاهی چالش‌برانگیز است. محققانی مانند پاسکارلا و ترنزینی[1] (۲۰۰۵)، کارنی، کوه و کلین[2] (۲۰۰۶)، کوه، کروس، شئوپ، کینزی و گونی‌یئا[3] (۲۰۰۷)، دریافته‌اند که مشارکت فرد در فعالیت‌های دانشگاهی اغلب یادگیری و پیشرفت را بهبود می‌بخشد. همچنین استدلال نموده‌اند که تعامل بر فعالیت‌های دانشگاهی مانند همکاری و اشتراک عقاید تأثیر مثبت می‌گذارد.

تعامل در میان گروه‌هایی که با اهداف مشترک درگیر فعالیت‌های اشتراک دانش می‌شوند بیشتر است (Tsai & Ghoshal, 1998). وقتی اعضا متوجه می‌شوند فعالیت‌هایشان در دستیابی به یک هدف مشترک نقش دارد، تعامل افزایش می‌یابد (Cohen & Prusak, 2002). بر این اساس، وقتی اعضا بتوانند عملکرد خود را با دیگران مقایسه کنند و درک کنند که دیگران در رسیدن به هدف مشترک سهیم هستند، انگیزه بیشتری برای فعالیت خواهند داشت (Oinas-Kukkonen & Harjumaa, 2009).

بین تسهیم دانش در شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی و تعامل دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد (Koranteng & Wiafe, 2019). بنابراین، تعامل اعضای شبکه اجتماعی دانشگاهی باعث تسهیم دانش می‌شود. نتایج حاصل از تحقیق حاضر بیان‌کننده این است که تسهیم دانش تأثیر مثبت و معناداری بر تعامل دانشجویان در شبکه‌های مجازی دارد. این یافته از استدلالی که شبکه اجتماعی مجازی از ترویج و اشتراک دانش می‌شود، پشتیبانی می‌کند. اگرچه برخی از محققان همچون کورانتنگ و همکاران (۲۰۱۹) و مشار–تل و پیترسه (۲۰۱۷) استدلال نموده‌اند که شبکه‌های اجتماعی اشتراک دانش را ترویج نمی‌کنند، زیرا کاربران فقط اطلاعات مصرف می‌کنند. یافته‌های این مطالعه برخلاف نتایج تحقیقات مزبور، وجود رابطه معنادار بین تعامل و اشتراک دانش در شبکه اجتماعی مجازی را نشان می‌دهد.

بر اساس نتایج این تحقیق، به‌کارگیری تئوری سرمایه اجتماعی به‌منظور بررسی فعالیت‌های اشتراک دانش در میان کاربران شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی پذیرفته است. به‌طور خاص، میزان پشتیبانی شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی از شاخص‌های سرمایه اجتماعی و چگونگی تأثیر این شاخص‌ها بر درگیری دانشجویان بررسی گردید. پیش‌بینی روابط بین شاخص‌ها با استفاده از لیزرل مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت. چهار فرضیه ارائه شده در این تحقیق تأیید گردید. همچنین مدل تحقیق به ترتیب وجود بار عاملی ۸/۰۰ و ۹/۳۵ را بین تسهیم دانش و درگیری با شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد.

1. Pascarella & Terenzini
2. Carini, Kuh, & Klein
3. Kuh, Cruce, Shoup, Kinzie, & Gonyea

پیشنهادهای کاربردی

یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که پذیرش شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی به‌سرعت در حال افزایش است. اما چالش‌هایی وجود دارد که باید برطرف شوند. این نگران‌کننده است که مشاهده کنیم کاربران شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی فقط به دلیل وابستگی یا شناسایی آنها با گروه‌ها و افراد درگیر، استفاده می‌شوند. بنابراین پیشنهاد می‌گردد:

۱) بعد ساختاری تئوری سرمایه اجتماعی جهت برقراری و توسعه روابط بین دانشجویان با هدف شکل-گیری تعامل دانشجویی تقویت شود.

۲) بعد رابطه‌ای تئوری سرمایه اجتماعی با هدف شکل‌گیری عقاید و اعتماد متقابل بین دانشجویان تقویت شود.

۳) با توجه به تأثیر شکل‌گیری تعامل دانشجویی بر اشتراک دانش و فعالیت‌های دانشگاهی مانند همکاری و اشتراک عقاید، پیشنهاد می‌گردد زمینه لازم جهت تقویت بعد ادراکی تئوری سرمایه اجتماعی فراهم گردد.

منابع

بیرانوند، علی؛ قناعتیان، محمد (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین نمرات دگرسنجی مقالات پراستناد حوزه فیزیک ذرات و استنادات دریافتی در پایگاه‌های اطلاعاتی. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*. https://doi.org/10.22055/slis.2021.36442.1819

نظری، راضیه؛ فرهادپور، محمدرضا (۱۳۹۹). رابطه بین احساس تعلق سازمانی و گرایش کارکنان به اشتراک دانش در کتابخانه‌ها با نقش تعدیل‌کننده تحصیلات. *فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۷ (۲۴)، ۲۴-۱. https:// doi: 10.22054/jks.2020.50634.1296

Alonso, F., Manrique, D., Martínez, L., & Viñes, J. M. (2015). Study of the influence of social relationships among students on knowledge building using a moderately constructivist learning model. *Journal of Educational Computing Research*, *51*(4), 417-439. https://doi.org/10.2190/EC.51.4.c

Aslam, Haris; Shahzad, Khuram; Syed, Aly Reza; & Ramish, Asher. (2013). Social Capital and Knowledge Sharing as Determinants of Academic Performance - ProQuest. *Journal of Behavioral and Applied Management*, *15*(1), 25-41. Retrieved from https://search.proquest.com/openview/6a84afc05cb5d68abe5818fff42833a6/1?pq-origsite=gscholar&cbl=39831

Astin, A. W. (1984). Student involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of college student personnel*, *25*(4), 297-308. Retrieved from chawkinson.pbworks.com/w/file/fetch/122997693/Student_Involvement_A_Development_Theory_for_Highe.pdf

Bardakcı, S., Arslan, Ö., & Ünver, T. K. (2018). How scholars use academic social

networking services. *Information Development*, *34*(4), 334-345. https://doi.org/10.1177/0266666917712108

Bolino, M. C., Turnley, W. H., & Bloodgood, J. M. (2002). Citizenship behavior and the creation of social capital in organizations. *Academy of management review*, *27*(4), 505-522. https://doi.org/10.5465/amr.2002.7566023

Carini, R. M., Kuh, G. D., & Klein, S. P. (2006). Student engagement and student learning: Testing the linkages. *Research in higher education*, *47*(1), 1-32. https://doi.org/10.1007/s11162-005-8150-9

Chiu, C. M., Hsu, M. H., & Wang, E. T. (2006). Understanding knowledge sharing in virtual communities: An integration of social capital and social cognitive theories. *Decision support systems*, *42*(3), 1872-1888. https://doi.org/10.1016/j.dss.2006.04.001

Chow, W. S., & Chan, L. S. (2008). Social network, social trust and shared goals in organizational knowledge sharing. *Information & management*, *45*(7), 458-465. https://doi.org/10.1016/j.im.2008.06.007

Chugh, R., & Ruhi, U. (2018). Social media in higher education: A literature review of Facebook. *Education and Information Technologies*, *23*(2), 605-616. https://doi.org/10.1007/s10639-017-9621-2

Coates, H. (2006). *Student engagement in campus-based and online education: University connections*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203969465

Cohen, D., & Prusak, L. (2002). *In good company: How social capital makes organizations work*. Harvard Business School. Retrieved from https://scholar.archive.org/work/u5dpbma755fedklxshuzpluz6e/access/wayback/http://www.providersedge.com/docs/book_reviews/In_Good_Company.pdf

Collins, K., Shiffman, D., & Rock, J. (2016). How are scientists using social media in the workplace?. *PloS one*, *11*(10), e0162680. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0162680

Curry, R., Kiddle, C., & Simmonds, R. (2009, November). Social networking and scientific gateways. In *Proceedings of the 5th Grid Computing Environments Workshop* (pp. 1-10). https://doi.org/10.1145/1658260.1658266

Ellemers, N., Kortekaas, P., & Ouwerkerk, J. W. (1999). Self-categorisation, commitment to the group and group self-esteem as related but distinct aspects of social identity. *European journal of social psychology*, *29*(2-3), 371-389. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0992(199903/05)29:2/3<371::AID-EJSP932>3.0.CO;2-U

Fox, J., & Moreland, J. J. (2015). The dark side of social networking sites: An exploration of the relational and psychological stressors associated with Facebook use and affordances. *Computers in human behavior*, *45*, 168-176. https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.11.083

George, B. H. (2017). A study of traditional discussion boards and social media within an online landscape architecture course. *Review of Applied Socio-Economic Research*, *13*(1), 16-25. Retrieved from http://reaser.eu/RePec/rse/wpaper/REASER13_2Benjamin_p16-25.pdf

Harzing, A. W., & Feely, A. J. (2008). The language barrier and its implications for HQ-subsidiary relationships. *Cross Cultural Management: An International Journal*. https://doi.org/10.1108/13527600810848827

Huber, B., Barnidge, M., Gil de Zúñiga, H., & Liu, J. (2019). Fostering public trust in science:

The role of social media. *Public Understanding of Science*, *28*(7), 759-777. https://doi.org/10.1177/0963662519869097

Jia, H., Wang, D., Miao, W., & Zhu, H. (2017). Encountered but not engaged: Examining the use of social media for science communication by Chinese scientists. *Science Communication*, *39*(5), 646-672. https://doi.org/10.1177/1075547017735114

Junco, R., Heiberger, G., & Loken, E. (2011). The effect of Twitter on college student engagement and grades. *Journal of computer assisted learning*, *27*(2), 119-132. https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2010.00387.x

Kahu, E. R., & Nelson, K. (2018). Student engagement in the educational interface: Understanding the mechanisms of student success. *Higher education research & development*, *37*(1), 58-71. https://doi.org/10.1080/07294360.2017.1344197

Kim, T. T., Lee, G., Paek, S., & Lee, S. (2013). Social capital, knowledge sharing and organizational performance: what structural relationship do they have in hotels?. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. https://doi.org/10.1108/IJCHM-Jan-2012-0010

Koranteng, F. N., Wiafe, I., & Kuada, E. (2019). An empirical study of the relationship between social networking sites and students’ engagement in higher education. *Journal of Educational Computing Research*, *57*(5), 1131-1159. https://doi.org/10.1177/0735633118787528

Koranteng, F. N., & Wiafe, I. (2019). Factors that promote knowledge sharing on academic social networking sites: An empirical study. *Education and Information Technologies*, *24*(2), 1211-1236. https://doi.org/10.1007/s10639-018-9825-0

Kuh, G. D., Cruce, T., Shoup, R., Kinzie, J., & Gonyea, R. M. (2007). Unmasking the effects of student engagement on college grades and persistence. American Educational Research Association Annual Meeting. Retrieved from https://hdl.handle.net/2022/24321

Kwon, S. J., Park, E., & Kim, K. J. (2014). What drives successful social networking services? A comparative analysis of user acceptance of Facebook and Twitter. *The Social Science Journal*, *51*(4), 534-544. https://doi.org/10.1016/j.soscij.2014.04.005

Lester, J., & Perini, M. (2010). Potential of social networking sites for distance education student engagement. *New directions for community colleges*, *2010*(150), 67-77. https://doi.org/10.1002/cc.406

Lim, J., & Richardson, J. C. (2016). Exploring the effects of students' social networking experience on social presence and perceptions of using SNSs for educational purposes. *The Internet and Higher Education*, *29*, 31-39. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2015.12.001

Lin, K. Y., & Lu, H. P. (2011). Intention to continue using Facebook fan pages from the perspective of social capital theory. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, *14*(10), 565-570. https://doi.org/10.1089/cyber.2010.0472

Makri, K., & Schlegelmilch, B. B. (2017). Time orientation and engagement with social networking sites: A cross-cultural study in Austria, China and Uruguay. *Journal of Business Research*, *80*, 155-163. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.05.016

Malatesh, G. A., & Dhanasree, K. (2018). Purpose and Preference of Using Social Networking Sites by Adolescents. *Journal of Krishi Vigyan*, *6*(2), 193-196. 10.5958/2349-4433.2018.00020.X

Meishar-Tal, H., & Pieterse, E. (2017). Why do academics use academic social networking

sites?. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, *18*(1), 1-22. https://doi.org/10.19173/irrodl.v18i1.2643

Menéndez, M., Angeli, A. D., & Menestrina, Z. (2012). Exploring the virtual space of academia. In *From research to practice in the design of cooperative systems: Results and open challenges* (pp. 49-63). Springer, London. https://doi.org/10.1007/978-1-4471-4093-1_4

Mngwengwe, S., & Dlamini, P. (2020). The Use of Social Media Tools to Support Scholarly Knowledge among Students at the University of Zululand. *Library Philosophy and Practice*, 1A-28. Retrieved from https://www.proquest.com/openview/2c7aed14804342f86ead011404f3bc18/1?pq-origsite=gscholar&cbl=54903

Murillo-Zamorano, L. R., Sánchez, J. Á. L., & Godoy-Caballero, A. L. (2019). How the flipped classroom affects knowledge, skills, and engagement in higher education: Effects on students' satisfaction. *Computers & Education*, *141*, 103608. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103608

Nahapiet, J., & Ghoshal, S. (1998). Social capital, intellectual capital, and the organizational advantage. *Academy of management review*, *23*(2), 242-266. https://doi.org/10.5465/amr.1998.533225

Oinas-Kukkonen, H., & Harjumaa, M. (2009). Persuasive systems design: Key issues, process model, and system features. *Communications of the association for Information Systems*, *24*(1), 28. Retrieved from https://aisel.aisnet.org/cgi/viewcontent.cgi?article=3424&context=cais

Omotayo, F. O., & Babalola, S. O. (2016). Factors influencing knowledge sharing among information and communication technology artisans in Nigeria. *Journal of Systems and Information Technology*. https://doi.org/10.1108/JSIT-02-2016-0009

Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (2005). *How College Affects Students: A Third Decade of Research. Volume 2*. Jossey-Bass, An Imprint of Wiley. 10475 Crosspoint Blvd, Indianapolis, IN 46256. Retrieved from https://eric.ed.gov/?id=ED498537

Putnam, R. D. (1995). Tuning in, tuning out: The strange disappearance of social capital in America. *PS: Political science & politics*, *28*(4), 664-683. https://doi.org/https://doi.org/10.2307/420517

Reeve, J. (2012). A self-determination theory perspective on student engagement. In *Handbook of research on student engagement* (pp. 149-172). Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-2018-7_7

Sánchez, R. A., Cortijo, V., & Javed, U. (2014). Students' perceptions of Facebook for academic purposes. *Computers & Education*, *70*, 138-149. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2013.08.012

Shernoff, D. J., Kelly, S., Tonks, S. M., Anderson, B., Cavanagh, R. F., Sinha, S., & Abdi, B. (2016). Student engagement as a function of environmental complexity in high school classrooms. *Learning and Instruction*, *43*, 52-60. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2015.12.003

Tsai, W., & Ghoshal, S. (1998). Social capital and value creation: The role of intrafirm networks. *Academy of management Journal*, *41*(4), 464-476. https://doi.org/10.5465/257085

Valenzuela, S., Park, N., & Kee, K. F. (2009). Is there social capital in a social network site?: Facebook use and college students' life satisfaction, trust, and participation. *Journal*

of computer-mediated communication, *14*(4), 875-901. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2009.01474.x

Wang, J. L., Jackson, L. A., Gaskin, J., & Wang, H. Z. (2014). The effects of Social Networking Site (SNS) use on college students' friendship and well-being. *Computers in Human Behavior*, *37*, 229-236. https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.04.051

Wasko, M. M., & Faraj, S. (2005). Why should I share? Examining social capital and knowledge contribution in electronic networks of practice. *MIS quarterly*, 35-57. https://doi.org/10.2307/25148667